

Tema: Øje på beskæftigelsen - november 2016

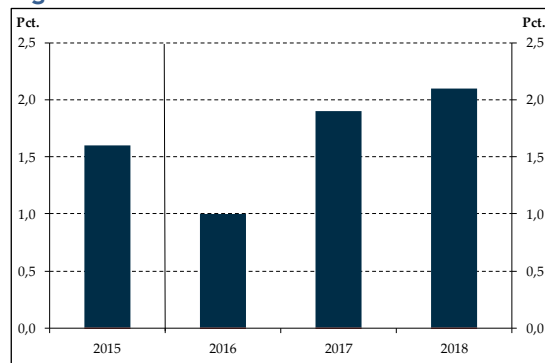
Fremgang i dansk økonomi

Dansk økonomi er ved at komme sig efter krisen, og fremgangen er gradvist tiltaget de seneste år. Der ventes en BNP-vækst på 1,0 pct. i 2016. Det er lavere end sidste år, men det skyldes en afdæmpet aktivitet i de sidste måneder af 2015, mens der har været pæn fremgang indtil videre i 2016. Opsvinget forventes at styrkes yderligere de kommende år med en vækst på 1,9 pct. i 2017 og 2,1 pct. i 2018, jf. figur 1.1a.

Tæt på 100.000 flere beskæftigede i 2016-2018

Bedringen i økonomien har også smittet af på arbejdsmarkedet, og beskæftigelsen er steget med over 62.000 personer i 2014-2015. De gode takter er fortsat i 2016, hvor der er udsigt til en stigning på 43.000 personer. I 2017 og 2018 ventes beskæftigelsen samlet set at stige med yderligere 53.000 personer. De mange nye job påregnes at komme i den private sektor med fortsat jobfremgang i både de private serviceerhverv, industrien og byggeriet, jf. figur 1.1b. Omvendt skønnes beskæftigelsen i den offentlige sektor at falde yderligere.

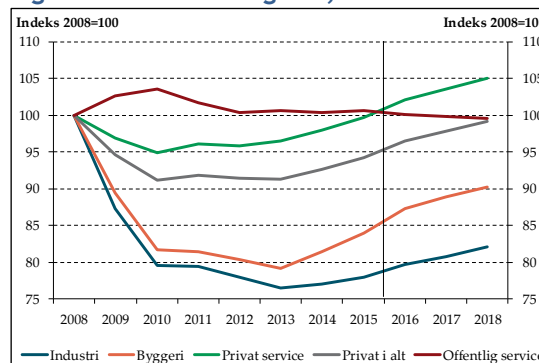
Figur 1.1a. BNP-vækst

Anm.: Tal for 2016-2018 er LO's forventninger.

Kilde: Danmarks Statistik (herunder ADAM) samt egne beregninger og skøn.

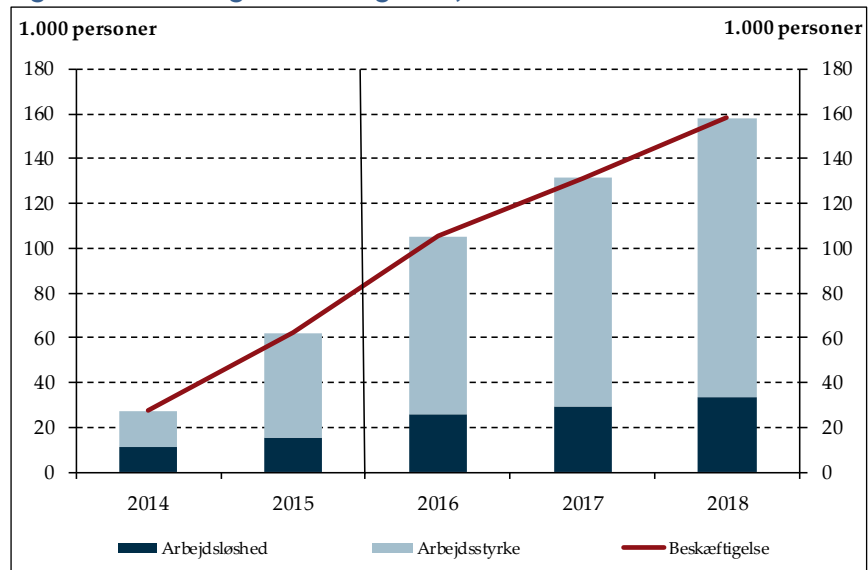
Figur 1.1b. Beskæftigelse, brancher

Der skønnes 10.000 færre arbejdsløse i 2018 sammenlignet med 2016. Den forudsete fremgang i beskæftigelsen dækker således især over, at der kommer flere personer i arbejdsstyrken, jf. figur 1.2. Den kraftigt stigende arbejdsstyrke - på 125.000 personer fra 2013 til 2018 - betyder, at der stadig vil være ledige hænder og dermed plads til den ventede jobfremgang, uden at der bliver udbredt mangel på arbejdskraft inden for de næste år.

Lønstigningerne ventes at tiltage lidt, men vil med knap 2¾ pct. i 2018 fortsat ligge på et moderat niveau. En tiltagende men stadig lav inflation er imidlertid med til at sikre reallønsfremgang.

Figur 1.2. Ændring i beskæftigelsen, akkumuleret siden 2013

Anm.: Tal for 2016-2018 er LO's forventninger.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger og skøn.

Udsigt til fortsat fremgang i udlandet trods stor usikkerhed

Væksten i udlandet er tiltaget, men tempoet er stadig moderat. I USA fortsætter opsvinget, selv om væksten aftog fra slutningen af 2015. Blandt eurolandene er der også fremgang, om end med meget forskel på tværs af landene. Udlandsvæksten er alligevel blevet nedjusteres lidt i forhold til prognosen i maj. Det skyldes blandt andet, at briterne i juni stemte for at forlade EU (det såkaldte Brexit), hvilket ventes at føre til lavere vækst i Storbritannien, og at det til en vis grad vil smitte af på eksporten i flere af landene i Europa. Det er usikkert, hvordan Brexit rent praktisk kommer til at foregå, og hvilken effekt det vil have på britisk økonomi, og det har øget usikkerheden om udviklingen i international økonomi. Det samme har udfaldet af det amerikanske valg, der endte med en sejr til Donald Trump. Det skyldes, at Trump i løbet af valgkampen har haft flere markante udmeldinger – blandt andet en kritisk holdning til international handel. Trods denne usikkerhed forventes fremgangen hos Danmarks vigtigste samhandelslande i Europa samt USA at fortsætte. Det vil gavne dansk eksport. De danske eksportvirksomheder har siden krisen forbedret konkurrencekraften betydeligt og står nu godt rustet til at få gavn af opsving i udlandet.

Medvind til privatforbruget

Herhjemme har privatforbruget sidste år været en af de store drivkræfter bag den økonomiske fremgang. Den positive udvikling er fortsat i år, og væksten i privatforbruget ventes at tiltage yderligere herfra. Den solide fremgang i beskæftigelsen, faldende arbejdsløshed, stigende boligpriser samt reallønsfremgang øger købelysten og giver medvind til privatforbruget.

Stigende huspriser og øget aktivitet i boligbyggeriet Der er kommet gang i boligmarkedet igen, og stigende huspriser er ved at sprede sig til hele landet. Sidste år steg huspriserne med 6 pct. - den kraftigste stigning i ti år. Udvikling ventes at fortsætte, omend i et lidt lavere tempo end i 2015. Stigende priser har også sat gang i boligbyggeriet igen. Nybyggeriet har ellers været meget begrænset i dele af landet på grund af mange ledige boliger som følge af byggeboomet før krisen. Til gengæld er der stigende behov for nybyggeri i og omkring storbyerne i takt med, at flere flytter til de områder. Boligbyggeriet har også været hjulpet på vej af aktiviteten i den almene boligsektor. Fortsat stigende boligpriser, lave renter og en bedring i økonomien ventes at holde gang i boligbyggeriet de kommende år.

Fortsat stort investeringspotential Virksomhederne har efter finanskrisens udbrud været forsigtige med at investere i blandt andet nye maskiner og andet udstyr. I stedet har mange konsolideret sig og øget opsparingen. Virksomhedernes maskininvesteringer er dermed kun steget lidt de seneste år, og der er derfor et stort investeringspotential. I takt med bedringen i økonomien og øget optimisme hos virksomhederne ventes maskininvesteringerne derfor at stige yderligere. Bygge- og anlægsinvesteringerne ligger fortsat på et meget lavt niveau. Mange ledige erhvervsboliger har lagt en dæmper på erhvervsbyggeriet, mens de politisk besluttede anlægsinvesteringer har trukket op. Erhvervsbyggeriet ventes at tage til som følge af den generelle fremgang i økonomien, fortsat lave renter og øget udnyttelse af eksisterende erhvervsboliger særligt inden for lager og produktion.

Svagt offentligt forbrug og faldende offentlige investeringer Opsvinget ventes at være trukket af privatforbruget, erhvervsinvesteringerne, boligbyggeriet og eksporten. Til gengæld forventes der ikke at komme noget betydeligt bidrag til den økonomiske fremgang fra hverken det offentlige forbrug eller de offentlige investeringer. Som det ser ud nu, er der lagt op til en ganske svag vækst i den offentlige service de kommende år og en reduktion i de offentlige investeringer.

Finanspolitikken bør sikre et langvarigt opsving Dansk økonomi har stadig noget at hente frem mod et mere normalt aktivitetsniveau. Det vil også være tilfældet i 2018 trods pæn fremgang i både vækst og beskæftigelse de kommende år. Finanspolitikken bør derfor ikke strammes. Det vil lægge en unødigt dæmper på det begyndende opsving. De offentlige finanser er sunde, og der er økonomiske muskler til at føre en finanspolitik, der understøtter økonomien. En af udfordringerne for dansk økonomi er, at der trods mange ledige ressourcer allerede nu er tegn

på mangel på kvalificeret arbejdskraft, herunder ikke mindst faglærte. Derfor skal der investeres i uddannelse og opkvalificering, så arbejdsstyrken har de efterspurgte kvalifikationer. Det er vigtigt for at sikre et langvarigt opsving, der kommer flest muligt til gavn.

Tabel 1.1. Hovedtal for fremskrivningen af dansk økonomi, 2016-2018

	2015	2016	2017	2018
	----- Mia kr. -----		----- Procentvis realvækst -----	
Privat forbrug	956	2,0	2,2	2,4
Offentligt forbrug	521	0,7	0,4	0,0
Offentlige investeringer	71	-3,3	-0,2	0,7
Boligbyggeri	82	4,0	4,5	4,5
Erhvervsinvesteringer	235	1,7	3,1	4,7
Eksport	1.120	0,8	3,1	3,7
▪ heraf industrieksport	495	3,6	3,6	4,1
Import	970	1,3	3,1	3,6
Lagerinvesteringer ¹⁾	7	-0,2	0,0	0,0
BNP	2.027	1,0	1,9	2,1
	- 1.000 personer -		----- Ændring i 1.000 personer -----	
Beskæftigelse (inkl. orlov)	2.829	43	26	27
▪ heraf privat	2.004	48	28	29
▪ heraf offentlig	824	-5	-2	-2
▪ heraf støttet med løn	74	2	2	2
Arbejdsløshed, registreret	102	-10	-3	-4
Arbejdsstyrke	2.931	32	23	23
Bruttoarbejdsløshed ²⁾	123	-11	-5	-5
	----- Mia. kr. -----			
Betalingsbalancen	186	152	154	158
Offentlig sektors saldo	-27	-17	-36	-30
	----- Pct. af BNP -----			
Betalingsbalancen	9,2	7,3	7,2	7,1
Offentlig sektors saldo	-1,3	-0,8	-1,7	-1,3
	----- Pct. -----			
Bruttoarbejdsløsheds pct.	4,6	4,4	4,3	4,2
Gns. obligationsrente ³⁾	1,0	0,6	0,6	1,1
Inflation	0,6	0,3	1,3	1,8
Vækst i huspriser	6,0	3,8	3,5	3,0
Lønstigningsstakt	2,1	2,2	2,5	2,7

1) Skøn er vækstbidrag i pct. af BNP.

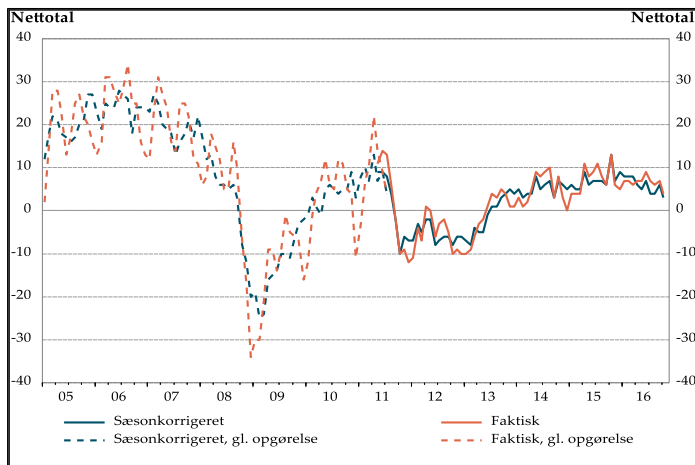
2) Bruttoarbejdsløshed er den registrerede arbejdsløshed, tillagt aktiverede dagpengemodtagere og aktiverede jobklare kontanthjælpsmodtagere.

3) Vægtet gennemsnit af kort variabel rente, rente på 10-årig statsobligation og rente på lang realkreditobligation.

Kilde: Danmarks Statistik (herunder ADAM), Realkreditrådet, Thomson Reuters samt egne beregninger og skøn.

Konjunkturstatistik

Konjunkturbarometer for serviceerhverv

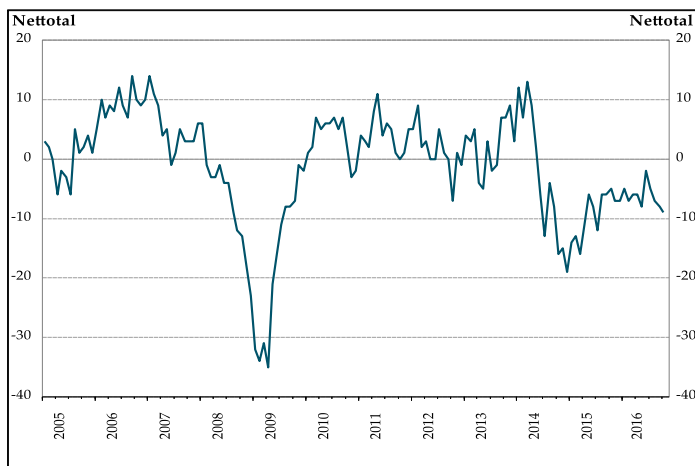
Anm.: Fra maj 2011 ændrede Danmarks Statistik deres opgørelse af konjunkturbarometer for serviceerhverv.

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Positive forventninger inden for service

Konjunkturindikatoren for serviceerhvervene har de senere år ligget relativt stabilt. Der har været en svagt faldende tendens i 2016, men indikatoren viser fortsat positive forventninger i serviceerhvervet, hvilket har været tilfældet siden midten af 2013.

Konjunkturbarometer for industrien

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

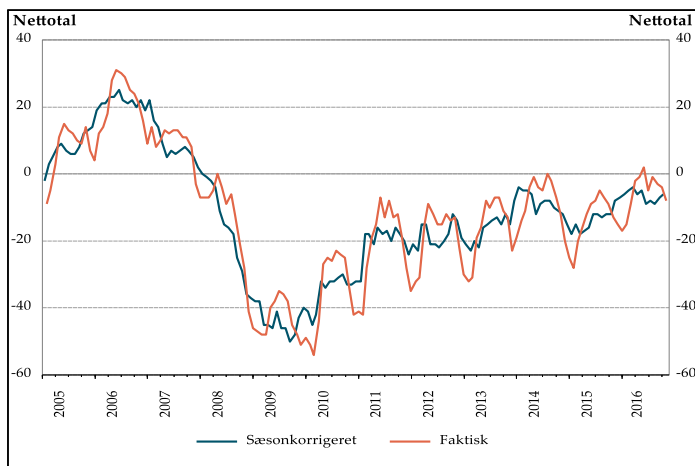
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Fortsat negative forventninger i industrien

Efter et stort fald i løbet af 2014 er forventningerne i industrien siden starten af 2015 steget lidt igen, men er fortsat negative.

Tilliden i industrien påvirkes blandt andet af en øget usikkerhed i den internationale økonomi.

Konjunkturbarometer for bygge- og anlægsvirksomhed

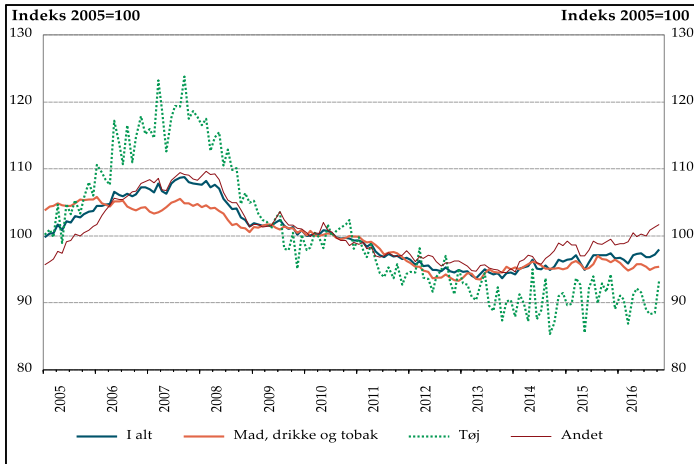

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Stigende forventninger til byggeriet

Der er fortsat negative forventninger i byggeriet. Indikatoren har dog siden foråret 2015 været svagt stigende.

Detailomsætningsindeks

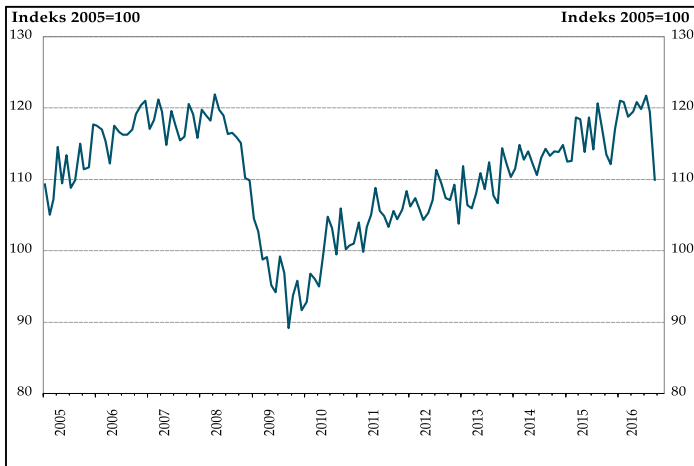
Anm.: Sæsonkorrigerede tal.
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Detailsalget stiger

Detailomsætningen er steget siden starten af 2014, men ligger stadig noget under niveauet fra før krisen.

Aktuel ligger detailomsætningen på det højeste niveau i fem år.

Produktionsindeks for industri

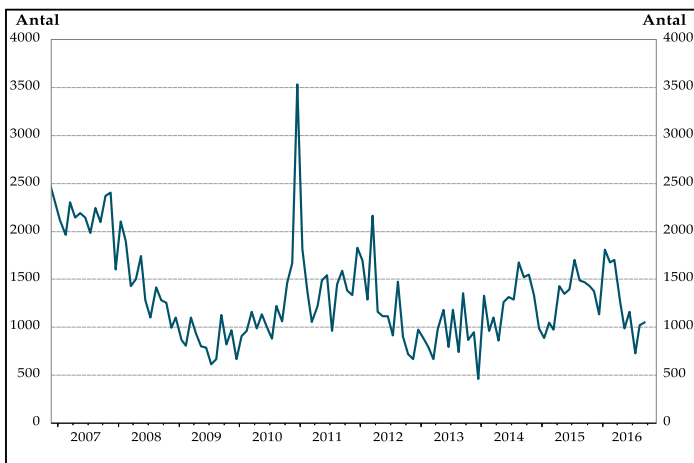
Anm.: Sæsonkorrigerede tal for industriproduktion, ekskl. skibe.
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Industriproduktionen har ligget fladt i 2016

Produktionen faldt kraftigt fra august til september, hvilket dog skyldes ændringer i datagrundlaget for den bogførte omsætning som følge af organisatoriske ændringer i medicinalindustrien. Produktionen ekskl. medicinalindustrien steg med 6 pct. i september.

Industriproduktionen er meget volatil fra måned til måned, men har siden efteråret 2009 haft en tydelig stigende tendens, som dog det seneste år er fladet ud. Produktionen ligger nu omkring niveauet fra før krisen, når der ses bort fra det store fald i september.

Det samlede påbegyndte boligbyggeri

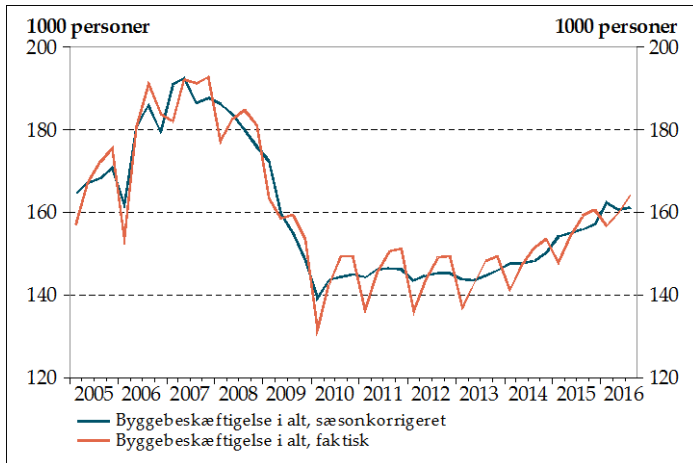

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Boligbyggeriet er stadig lavt

Boligbyggeriet svinger meget fra måned til måned, men antallet af påbegyndte boligbyggerier har ligget omkring et fast niveau de sidste par år. Boligbyggeriet ligger stadig under niveauet fra før krisen.

Byggebeskæftigelsen

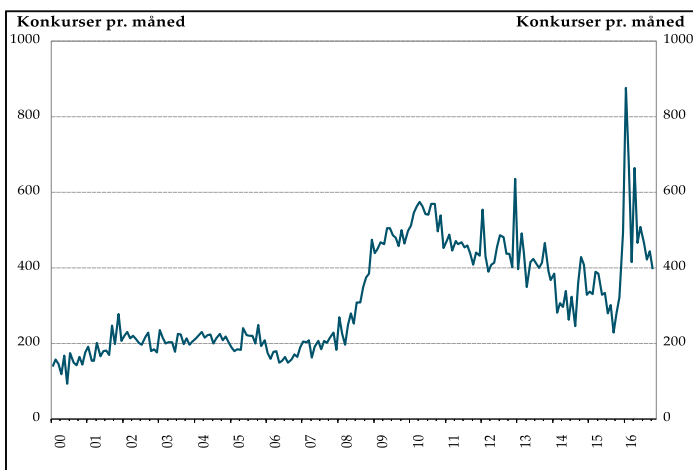
Kilde: Danmarks Statistik.

Byggebeskæftigelsen har stabiliseret sig

Den sæsonkorrigerede byggebeskæftigelse var i 3. kvartal 2016 på 161.100 personer, hvilket dækker over en lille stigning på 500 personer i forhold til 2. kvartal 2016. Byggebeskæftigelsen har været stigende siden midten af 2013, men i 2016 synes beskæftigelsen at have stabiliseret sig.

I dag er byggebeskæftigelsen dog stadig ca. 30.000 personer lavere end i 2007.

Konkurser

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

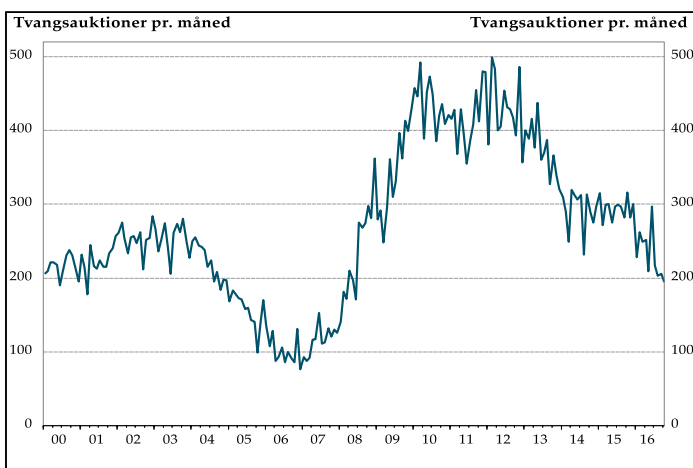
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Stigning i antallet af konkurser i aktive virksomheder

Antallet af konkurser lå i oktober 2016 på 397. Det totale konkurstal skal dog tolkes med forsigtighed, da godt halvdelen af konkurserne ramte virksomheder uden ansatte og med en omsætning under 1 mio. kr. Antallet af konkurser i disse virksomheder varierer meget.

Antallet af konkurser i aktive virksomheder steg i slutningen af 2015, men har haft en svagt aftagende tendens i 2016. Niveauet ligger dog fortsat over antal månedlige konkurser før krisen.

Tvangsauktioner

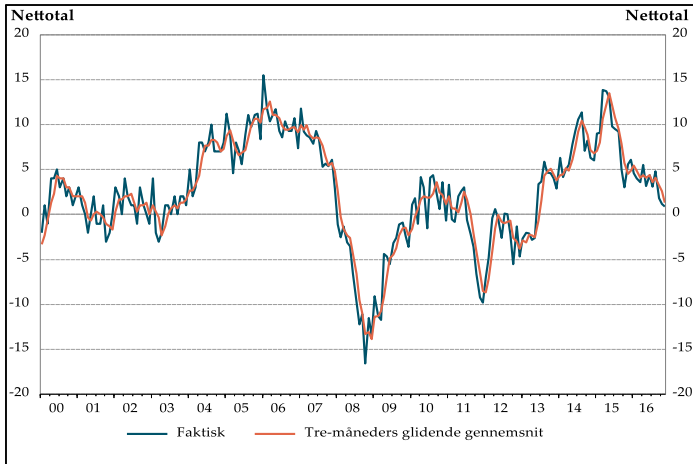
Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Faldende antal tvangsauktioner

Antallet af tvangsauktioner var i oktober 2016 på 194, hvilket er det lavest registrerede antal siden juni 2008. Sammenlignes antallet af tvangsauktioner i de første ti måneder af 2016 med samme periode sidste år, er antallet faldet med knap 23 pct. I 2016 har det gennemsnitlige antal tvangsauktioner pr. måned ligget på godt 220, hvilket er væsentligt under de ca. 450 tvangsauktioner pr. måned under krisen.

Forbrugerforventninger

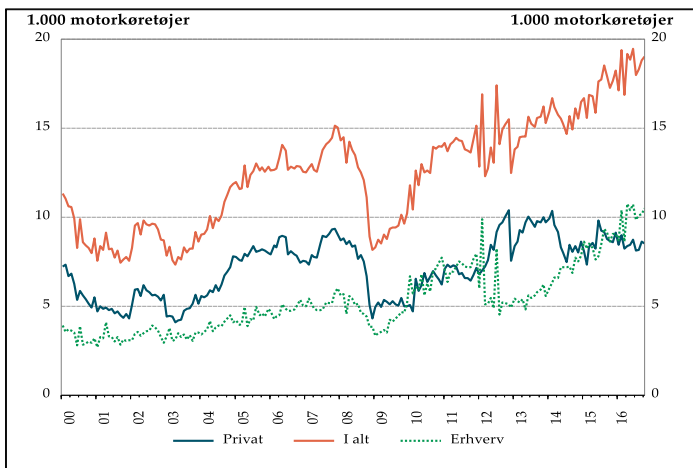

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Faldende positive forventninger blandt forbrugere

Forbrugertilliden steg kraftigt fra midten af 2013 til foråret 2015. Siden foråret 2015 er der sket et fald i forbrugertilliden, som nu ligger tæt på 0. Forventningerne er dog fortsat positive, hvilket de har været siden efteråret 2013.

Nyregistrerede personbiler

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

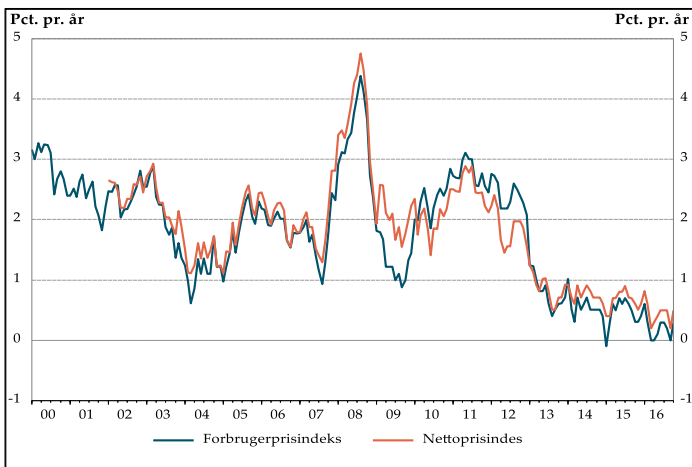
Flere nyregistrerede personbiler

Antallet af nyregistrerede personbiler har været stigende siden midten af 2014. I de første 10 måneder af 2016 har der været omkring 185.000 nyregistreringer, hvilket er 14.000 flere end i samme periode sidste år. Stigningen skyldes en stigning i nyregistrerede personbiler inden for erhverv, mens antallet for nyregistrerede private personbiler er stabilt.

Prisudvikling

Forbruger- og nettopriser

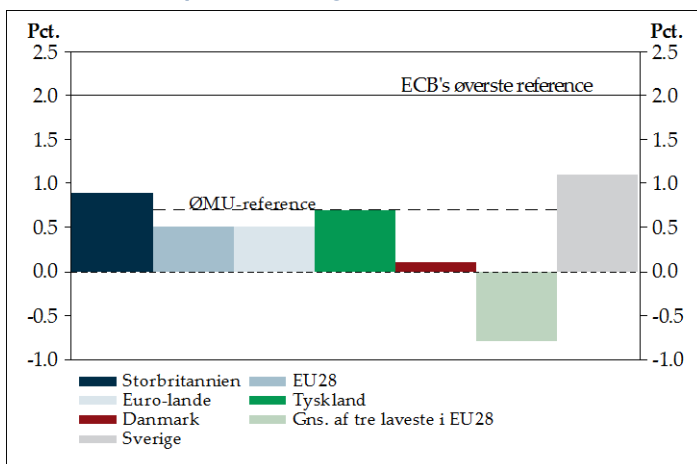
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Fortsat lav inflation

Forbrugerprisindekset steg med 0,3 pct. i oktober 2016 i forhold til oktober 2015. Dermed er inflationen fortsat historisk lav.

Priserne på varer faldt med 0,9 pct. i oktober 2016 i forhold til samme måned sidste år. Således trækker prisudviklingen i varer inflationen ned. Priserne på tjenester steg med 1,4 pct.

Harmoniseret prisudvikling i EU

Anm.: ØMU-referencen er defineret som 1,5 pct. plus gennemsnittet af prisudviklingen for de tre lande i EU28 med lavest prisudvikling. Bemærk, at der i "Gns. af tre laveste i EU28" og "ØMU-referencen" er fraserteret outliers.

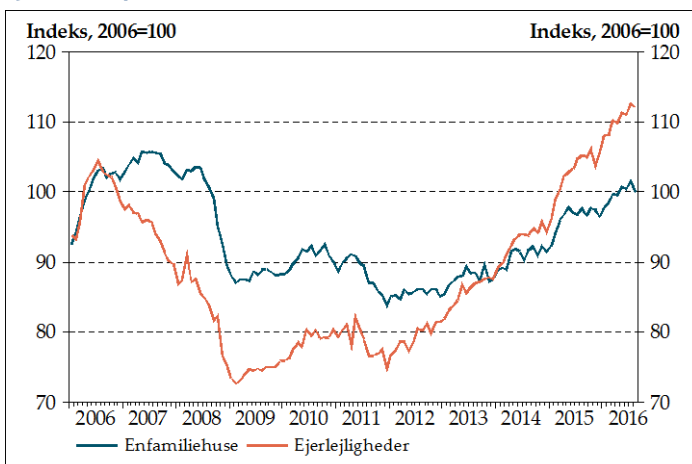
Kilde: Danmarks Statistik.

Fortsat lav inflation i Europa

Inflationen i EU målt ved det EU-harmoniserede forbrugerindeks, HICP, lå i oktober 2016 på 0,5 pct. Dette er 0,1 pct.-point højere end i september 2016. Sverige havde i oktober en inflation på 1,1 pct., mens Tysklands inflation lå på 0,7 pct.

Den danske inflation (HICP) var 0,1 pct. i oktober 2016 og lå dermed 0,4 pct.-point under inflationen i EU. Den lavere inflation i Danmark i forhold til eurolande skyldes især lavere priser på tøj og teletjenester (pga. store prisfald på roaming tidligere på året).

Ejendomspriser

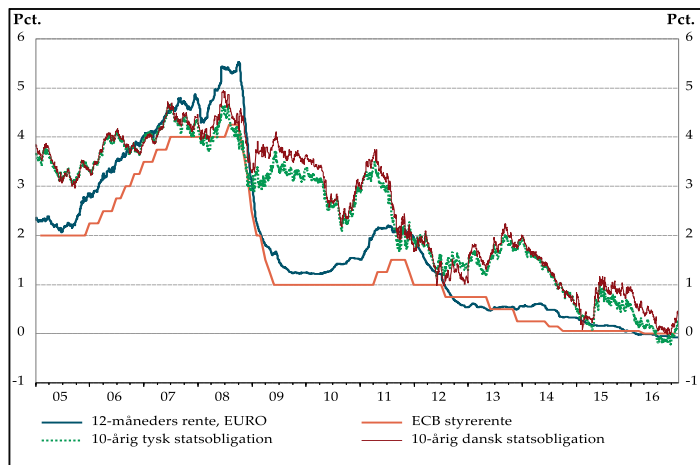
Kilde: Danmarks Statistik.

Stigende boligpriser

Fra juli til august 2016 faldt priserne på enfamiliehuse med 1,6 pct. I samme periode faldt priserne på ejerlejligheder med 0,4 pct.

Priserne på både enfamiliehuse og ejerlejligheder er dog steget markant siden starten af 2015. Sammenlignes perioden juni-august 2016 med samme periode sidste år, er priserne på enfamiliehuse steget med 3,5 pct., mens priserne på ejerlejligheder steg med 7,2 pct.

Europæisk rente

Kilde: Thomson Reuters.

Pengepolitikken er fortsat meget lempelig

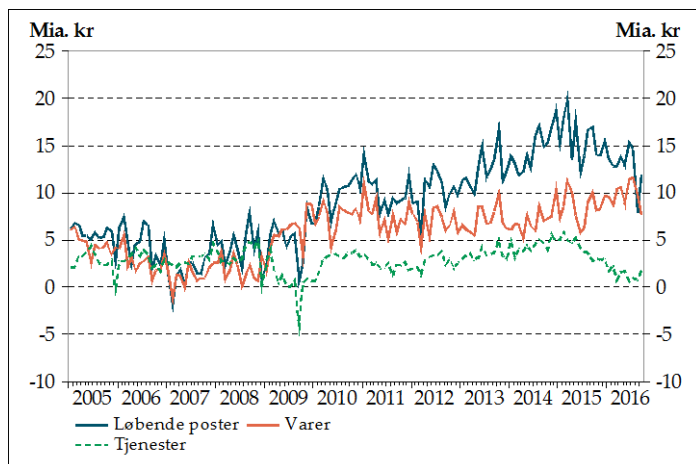
I marts 2016 nedsatte ECB renten til 0,00 pct., og besluttede at øge de månedlige opkøb af bl.a. statsobligationer fra 60 mia. euro til 80 mia. euro gældende fra april 2016, samt udvide programmet til også at omfatte opkøb af bl.a. virksomhedsobligationer.

For at holde den danske kronekurs stabil over for euroen valgte Nationalbanken i løbet af januar/februar 2015 at sænke både udlåns- og indskudsbevisrenten til henholdsvis 0,05 pct. og -0,75 pct. Indskudsbevisrenten blev i januar 2016 hævet en smule til -0,65 pct. Diskontoen er blevet fastholdt på 0 pct.

Renten på de 10-årige danske statsobligationer har været faldende siden sommeren 2015, men er steget de seneste par måneder og lå ved udgangen af november på 0,4 pct. Renten på de 10-årige tyske statsobligationer har haft samme udvikling og lå ultimo november på 0,1 pct.

Udenrigshandel

Betalingsbalancen

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

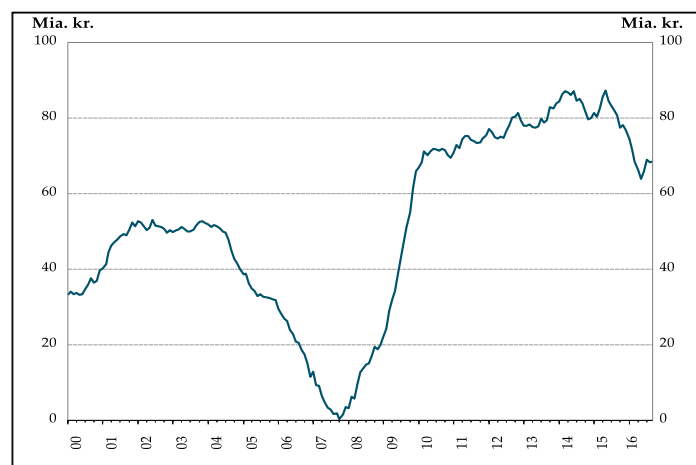
Kilde: Danmarks Statistik.

Stort overskud på betalingsbalancen

Der har de senere år været et stort overskud på betalingsbalancens løbende poster og i 2015 var der et overskud på betalingsbalancen på 186 mia. kr.

Overskuddet er faldet lidt i løbet af 2016.

Udenrigshandelsbalancen, sum af seneste 12 måneder

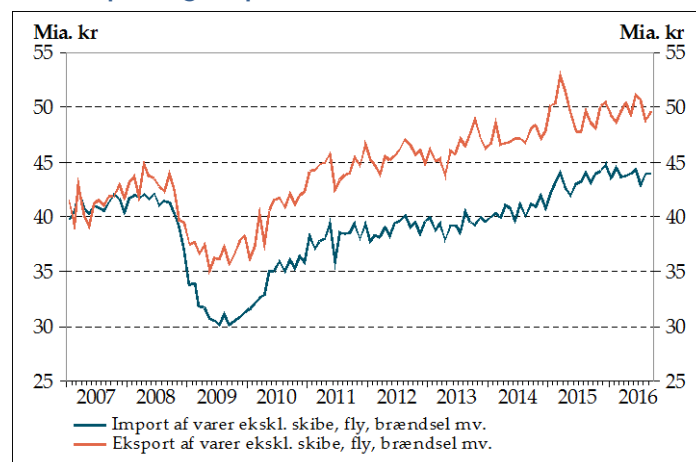
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Handelsoverskuddet er stadig stort

Varehandlen bidrager stadig til et stort overskud, idet summen af de seneste 12 måneders udenrigshandelsbalance i september 2016 lå på 69 mia. kr. Selvom overskuddet det seneste år har været faldende, så ligger niveau fortsat højt.

Udenrigshandelsbalancen er opgjort som nettoeksporten af varer eksklusiv skibe.

Vareeksport og -import

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

Kilde: Danmarks Statistik.

Fald i eksporten og importen af varer i 3. kvartal 2016

Eksporten af varer målt i løbende priser faldt 1,2 pct. i 3. kvartal 2016 i forhold til 2. kvartal. Det skyldes især et fald i eksporten af forarbejdet varer, primært halvfabrikata.

Importen faldt 0,9 pct. i 3. kvartal 2016 i forhold til forrige kvartal. Det skyldes blandt andet et fald i købet af færdigvarer og andre varer.

Den effektive kronekurs

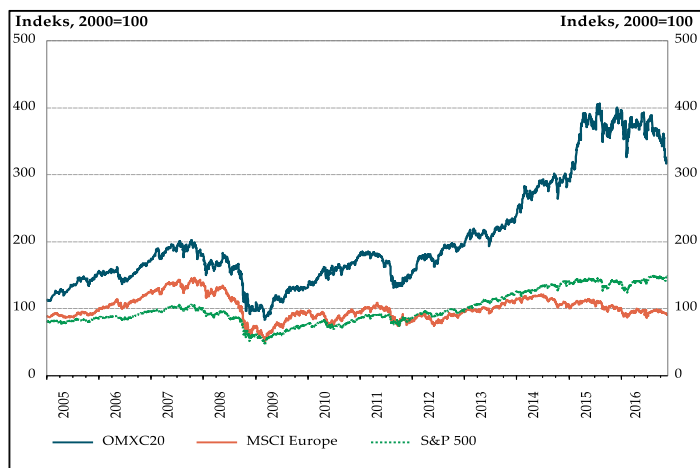

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Svag kronekurs

Den effektive danske kronekurs, der opgøres som et vægtet gennemsnit af Danmarks vigtigste samhandelspartners valutakurs over for kronen, har været stigende siden årsskiftet. Kronekursen ligger dog fortsat på et relativt lavt niveau set over de seneste ti år.

Aktiekurser

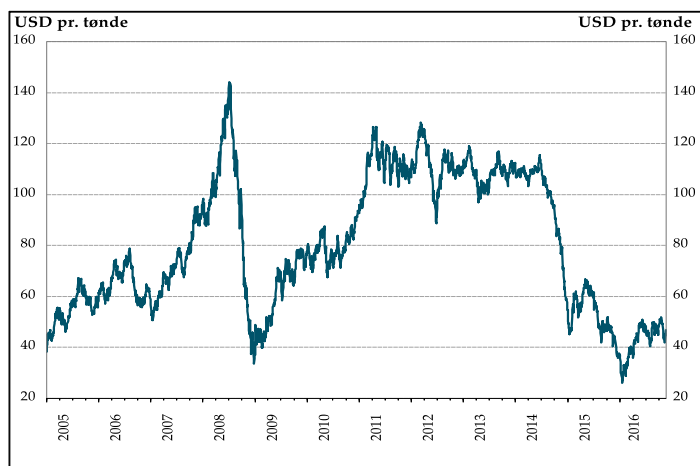
Kilde: Thomson Reuters.

Det danske aktieindeks har stabiliseret sig

Det danske aktieindeks, OMXC20, har generelt været stigende siden slutningen af 2011. Indekset har dog siden starten af 2015 ligget relativt fladt, med en svagt faldende tendens, og befinder sig pr. 22. november 2016 på 320. Det svarer til en stigning på 139 pct. siden den seneste bund i oktober 2011.

Det amerikanske og europæiske aktieindeks, Standard & Poors 500 composite og MSCI Europe, har udviklet sig mere moderat. Det gælder særligt det europæiske, som det seneste år har ligget fladt på ca. 100. Indekset ligger nu 22 pct. over niveauet i oktober 2011.

Olieprisen

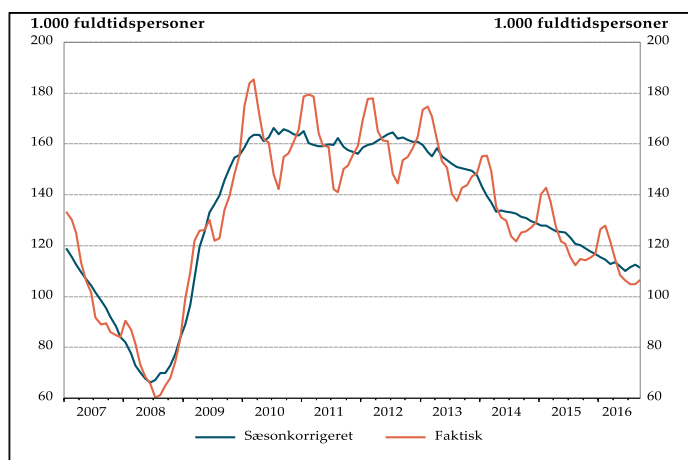
Kilde: Thomson Reuters.

Olieprisen har stabiliseret sig

Fra midten af 2014 til udgangen af 2015 faldt olieprisen markant fra omkring 110 USD pr. tønde til ca. 30 USD pr. tønde. Prisen begyndte at stige igen i starten af 2016 og har det seneste halve år stabiliseret sig på omtrent 50 USD pr. tønde.

Arbejdsmarked

Bruttoarbejdsløshed

Anm.: Bruttoarbejdsløsheden bliver opgjort som summen af de registrerede arbejdsløse og de aktiverede.

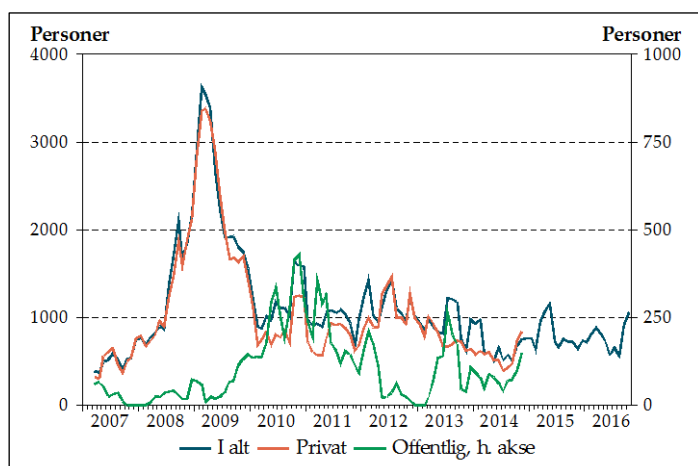
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Arbejdsløsheden fortsætter med at falde

Antallet af arbejdsløse faldt med 1.300 fuldtids-personer fra august 2016 til september 2016, så bruttoarbejdsløsheden nu er på 111.200 fuldtids-personer. Det svarer til 4,2 pct. af arbejdsstyrken.

Der har siden midten af 2012 været en faldende tendens i ledigheden, hvilket har betydet et samlet fald i ledigheden på godt 53.000 personer. Faldet synes dog at være bremset lidt op over det seneste halve år. Siden september sidste år er arbejdsløsheden faldet med ca. 9.000 fuldtids-personer.

Varslede fyringer

Anm.: På grund af manglende sektoropdeling for december 2014 vises kun det samlede antal varslede fyringer for december 2014 og frem.

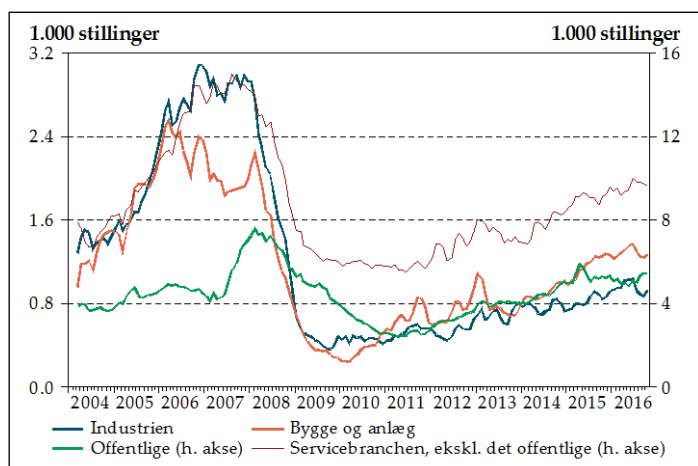
Kilde: Jobindsats.dk og egen sæsonkorrektion.

Varslede fyringer under kriseniveau

Målt på et tremåneders glidende gennemsnit var der 1.064 varslede fyringer i oktober 2016, hvilket er 300 varslinger over niveauet i samme periode sidste år.

Antallet af varslede fyringer varierer en del, men befinder sig dog fortsat på et markant lavere niveau end under krisen.

Nyopslåede stillinger

Kilde: Jobindsats.dk og egen brancheinddeling. Der er taget tremåneders glidende gennemsnit på alle serier.

Stabilisering i nyopslåede stillinger

Antallet af nyopslåede stillinger har generelt ligget stabilt i 2016. I oktober 2016 er antallet af nyopslåede stillinger dog steget med 500 stillinger (5,5 pct.) indenfor privat service i forhold til oktober 2015. I samme periode er antallet af nyopslåede stillinger i den offentlige sektor steget med knap 200 stillinger (3,3 pct.). Inden for bygge og anlæg er antallet af nyopslåede stillinger omtrent uændret, mens der er kommet 80 flere nyopslåede stillinger (9,8 pct.) inden for industrien.

Lønstigninger i den private sektor, årlig stigning i pct.

	2015 K2	2015 K3	2015 K4	2016 K1	2016 K2
Industri	1,9	1,9	1,9	2,2	2,1
Bygge og anlæg	2,7	1,4	1,8	2,1	2,0
Handel og transport	0,9	0,9	1,0	1,4	1,3
Information og kommunikation	1,3	2,0	1,8	1,5	1,5
Finansiering og forsikring	2,2	2,3	2,3	2,5	2,3
Ejendomshandel og udlejning	3,1	2,4	2,3	2,7	1,9
Erhvervs-service	1,7	2,0	1,7	1,7	1,9
Undervisning og sundhed	0,6	1,4	1,6	2,1	2,6
Kultur, fritid og anden service	0,6	0,2	0,1	1,2	1,1
I alt	1,5	1,5	1,5	1,8	1,8

Kilde: Danmarks Statistik.

Lønstigninger på DA-området, årlig stigning i pct.

	2015 K3	2015 K4	2016 K1	2016 K2	2016 K3
Fremstillings-virksomhed	1,7	2,0	2,2	2,2	2,2
Bygge og anlæg	2,4	2,6	2,5	2,3	2,5
Serviceprægede erhverv	2,4	2,2	2,2	2,3	2,0
Funktionærer	2,2	2,1	2,2	2,3	2,1
Arbejdere	2,2	2,3	2,3	2,1	2,1
Hele DA	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1

Kilde: DA's KonjunkturStatistik.

Lønstigninger for den offentlige sektor

Kommunalt ansatte, årlig stigning i pct.

	2015 K2	2015 K3	2015 K4	2016 K1	2016 K2
Administration	1,9	2,0	2,1	1,8	1,0
Undervisning	2,1	2,0	1,8	1,7	1,7
Sundhedsvæsen	1,2	1,7	1,5	2,1	1,9
Sociale institutioner	1,4	1,7	1,6	2,3	2,1
Kultur og fritid	2,5	2,0	1,9	2,2	1,7
Rengøring og anden operationel service	1,9	2,4	2,2	2,4	1,6
I alt	1,8	1,9	1,7	2,3	2,0

Anm.: Som følge af revision af sektoropdelingen er vandforsyning og renovation udgået.

Kilde: Danmarks Statistik.

Regionalt ansatte, årlig stigning i pct.

	2015 K2	2015 K3	2015 K4	2016 K1	2016 K2
Administration	1,6	2,2	2,0	2,6	2,4
Sundhedsvæsen	1,9	2,7	1,6	2,2	1,7
Sociale institutioner	1,9	2,3	2,5	2,0	0,9
I alt	1,8	2,5	1,5	2,1	1,6

Kilde: Danmarks Statistik.

Stabile lønstigninger i den private sektor

Lønstigningerne i den private sektor lå i 2. kvartal 2016 på 1,8 pct., jf. Danmarks Statistik.

Lønstigningerne inden for de forskellige brancher er omtrent uændret i forhold til 1. kvartal 2016, med undtagelse af *ejendomshandel og udlejning*, hvor lønstigningerne faldt til 1,9 pct., og inden for *undervisning og sundhed*, hvor lønstigningstakten steg til 2,6 pct.

Lille fald i lønstigningerne på DA-området

Lønstigningerne på DA-området lå i 3. kvartal 2016 på 2,1 pct., hvilket er lidt lavere end de foregående kvartaler. Lønstigningstakten for både arbejdere og funktionærer var på 2,1 pct. i 3. kvartal 2016.

Lavere offentlige lønstigninger

Lønstigningstakten aftog i både kommuner og regioner fra 1. kvartal til 2. kvartal 2016, mens den i staten steg en smule.

Lønstigningstakten i kommunerne var i 2. kvartal 2016 på 2,0 pct. Lønstigningerne i 2. kvartal lå over referenceforløbet, der var på 1,5 pct. Lønnen steg mest i *sociale institutioner* med 2,1 pct.

For regionalt ansatte var lønstigningstakten i 2. kvartal 2016 på 1,6 pct., hvilket er 0,2 pct.-point over referenceforløbet.

I sundhedsvæsenet, der er drivende for den samlede lønudvikling i regionerne, var lønstigningstakten 1,7 pct. i 2. kvartal 2016.

Statsansatte, årlig stigning i pct.

	2015	2015	2015	2016	2016
	K2	K3	K4	K1	K2
Forskning og udvikling	0,6	0,3	-0,2	0,4	0,7
Statslig administration	0,3	0,8	0,5	1,7	2,0
Kultur og fritid	0,2	1,4	0,9	0,9	1,5
Undervisning	0,3	0,4	0,8	1,0	1,4
I alt	0,4	0,8	0,8	1,2	1,4

Anm.: Som følge af revision af sektoropdelingen er *transportvirksomhed* udgået.

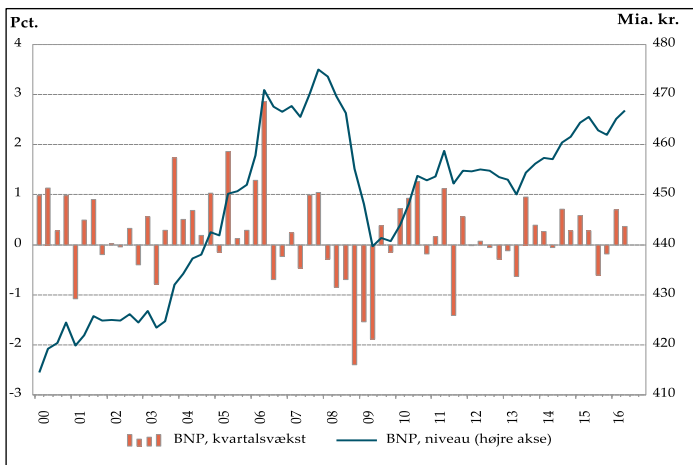
Kilde: Danmarks Statistik.

I staten steg lønnen med 1,4 pct. i 2. kvartal 2016. Lønstigningerne i 2. kvartal 2016 lå over referenceforløbet, der var på 0,8 pct.

Den største stigning i lønnen i 2. kvartal 2016 for statsansatte var på 2,0 pct. for *statslig administration*. *Forskning og udvikling* havde den laveste lønstigning i 2. kvartal på 0,7 pct.

Nationalregnskabet

Bruttonationalprodukt

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

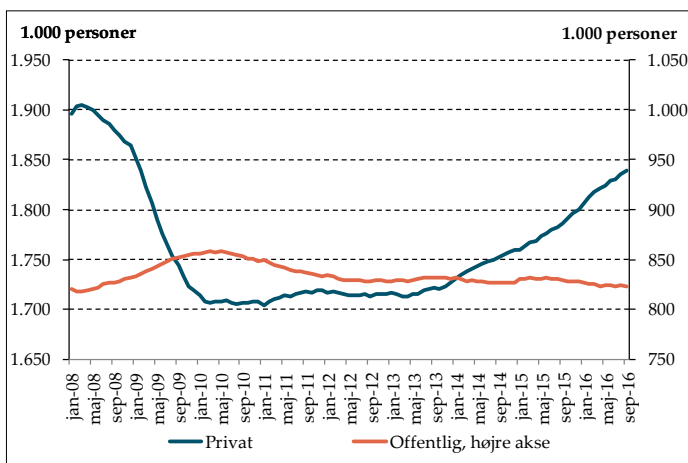
Stigende BNP siden årsskiftet

BNP steg med 0,4 pct. i 2. kvartal 2016. Væksten har især været drevet af fremgang i det private forbrug og eksporten, mens investeringer og lagerændringer trak ned.

Der har været en stigning i BNP i både første og andet kvartal 2016, hvilket dog skal ses i lyset af en nedgang i BNP i andet halvår 2015. Væksten er dermed kun steget med 0,2 pct. i første halvår 2016 i forhold til første halvår 2015.

Der er kommet en revision af det årlige nationalregnskab frem til 2015. Der foreligger endnu ikke en revision af kvartalstallene. Revisionen har blandt andet ført til en opjustering af væksten i BNP i 2015 fra 1,0 pct. til 1,6 pct.

Lønmodtagerbeskæftigelsen

Anm: Sæsonkorrigerede tal.

Kilde: Danmarks Statistik.

Stigning i privat lønmodtagerbeskæftigelse

Den private beskæftigelse blandt lønmodtagere er i september steget med 53.000 personer i forhold til samme periode sidste. I samme periode er lønmodtagerbeskæftigelsen i det offentlige faldet med 6.400 personer.

Den private lønmodtagerbeskæftigelse er steget markant siden starten af 2013, men dens offentlige beskæftigelse har været svagt faldende.

Kvartalsvis BNP-vækst, udlandet

Kilde: Thomson Reuters og nationale statistikbureauer.

Vækst i udlandet

I Eurolandene steg BNP med 0,3 pct. i 3. kvartal 2016, hvilket er samme stigningstakt som i 2. kvartal 2016.

Tyskland havde i 3. kvartal 2016 en vækst på 0,2 pct., mens Storbritannien og USA havde en vækst på hhv. 0,5 pct. og 0,7 pct.